ОПШТИНА ТРСТЕНИК

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА, ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ, ТРАЖИЛАЦА АЗИЛА И МИГРАНАТА У ПОТРЕБИ БЕЗ УТВРЂЕНОГ СТАТУСА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ТРСТЕНИК ЗА ПЕРИОД 2018- 2022. ГОДИНЕ

Октобар, 2018.

Садржај

1	Увод	3
2	Уводна реч председника општине Трстеник	4
3	Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица (ИРЛ), повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса	5
4	Принципи на којима је изграђен Локални акциони план	9
5	Савет за миграције општине Трстеник	9
6	Сажетак-Резиме	11
7	Поглавље 1 – Општи подаци о општини Трстеник	13
8	Поглавље 2 - Подаци о избеглим, интерно расељеним лицама, повратницима по Споразуму о реадмисији, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса у општини Трстеник	18
9	Поглавље 3 - Анализа ситуације и спорна питања избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса	20
10	Поглавље 4 - Приоритетне циљне групе	35
11	Поглавље 5 - Општи и специфични циљеви	37
12	Поглавље 6: Активности – задаци за реализацију ЛАП-а	39
	ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА	
13	Поглавље 7 - Аранжмани за примену	52
14	Поглавље 8 - Праћење и оцена успешности	53

Прилози:

Прилог 1 – Решење о образовању Савета за мигарције општине Трстеник

Прилог 2 - Одлука Скупштине општине Трстеник о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса општине Трстеник 2018-2022. година.

На основу члана 40. Статута општине Трстеник („Сл.лист општине Трстеник“, бр. 7/08, 10/08, 5/10, 6/12, 1/13 и 5/13), на предлог Општинског већа Општине Трстеник, Скупштина општине Трстеник на седници одржаној 12.10.2018.године, донела је

О Д Л У К У

О усвајању Локалног Акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса на територији општине Трстеник за период 2018-2022.године

I – УСВАЈА СЕ Локални Акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса на територији општине Трстеник за период 2018-2022.године.

Локални Акциони план из става I ове тачке је саставни део ове Одлуке.

II – Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављњна у „Службеном листу општине Трстеник“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ТРСТЕНИК

Број: 110-14/2018-01

ПРЕДСЕДНИК СО-е,

Герасим Атанасковић, дипл.инг,пољоп.

Увод

У општини Трстеник од 1991. године до данас, кроз евиденцију службених лица која раде за потребе избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији, прошло је преко 600 избеглих и прогнаних лица са простора бивших Југословенских република, интерно расељених лица са Косова и Метохије и повратника по Споразуму о реадмисији из земаља западне Европе.

Кроз дужи период уназад ситуација се битно променила у смислу да се напред поменута категорије лица бројчано смањила, тако да је у периоду од 2004-2005 године обновљен статус за 35 избеглих лица. Општина Трстеник је у континуитету, годинама помагала избегла, прогнана и интерно расељена лица, према својим могућностима.

Тренутно је у нашој општини релативно мали број ових лица, односно породица које станују у неком приватном неадекватном смештају. Локална самоуправа и даље намерава да својим суграђанима обезбеди што квалитетнији живот у заједници где тренутно бораве и живе.

Главни правац деловања, формулисан у овом документу, односи се на обезбеђење бољих услова за живот, локалну интеграцију и реинтеграцију решавањем основних потреба избеглица, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса. С обзиром да примена и реализација овог Плана захтевају различите ресурсе, локална самоуправа учествује у његовом финансирању и на тај начин изражава своју решеност да унапреди квалитет живота ове категорије становништва у општини Трстеник.

Сматрамо да је овај документ логичан наставак општег стратешког приступа локалне самоуправе развоју општине и побољшању услова за живот грађана. Након усвајања и успешно започетог процеса примене Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника по Споразуму о реадмисији у периоду од 2013. до 2017. године, успешно спровођење Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у наредном периоду даће допринос и даљој реализацији општих стратешких опредељења локалне самоуправе.

Уводна реч председника општине

Општина Трстеник има опредељење да свој развој у свим областима живота води плански и организовано, кроз процес који је заснован на реалном сагледавању стања и потреба, али и могућности које имамо да се на идентификоване потребе одговори.

У том правцу је усмерен и Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса у општини Трстеник, који има за циљ да олакша живот и поспеши интеграцију, односно реинтеграцију наших суграђана који су свој трајни или привремени дом нашли у нашој општини.

Акциони план је, с друге стране израз принципа солидарности и једнаких могућности и наше политичке воље да се најугроженијим друштвеним групама, међу којима су и избегла, интерно расељена лица, повратници по Споразуму о реадмисији, тражиоци азила и мигранти, пружи додатна друштвена подршка.

Као начин исказивања спремности локалне заједнице за решавање проблема за избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса у нашој средини и жељи да се ови проблеми брже и квалитетније решавају, Општинско веће Општине Трстеник је 24.08.2016. године донело решење број 02-84/2016-03 о образовању Савета за миграције општине Трстеник. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса је само логичан наставак општег стратешког приступа локалне самоуправе развоју општине и побољшању услова живота свих грађана.

Правци деловања локалне заједнице, биће оријентисани на обезбеђивање што бољих услова живота избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса у локалној средини решавањем њиховог стамбеног питања, као и обезбеђивањем њихове социјалне и економске равноправности са свим осталим грађанима.

Председник општине Трстеник

Александар Ћирић, дипл.правник

Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица (ИРЛ), повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса

У овом документу под процесом Локалног акционог планирања за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, изузимајући лица која су остварила избеглички статус у складу са Законом о избеглицама подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.

Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у локалној заједници и планирању и реализацији Локалног акционог плана за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса (у даљем тексту: ЛАП) посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951) **избеглица**[1] је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може, или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967.године, проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. Статус избеглице у Републици Србији, Комесаријат за избеглице и миграције признаје у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10).

Интерно расељена лица[2] су она која су биле присиљена да напусте своје домове, али су остала у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене.Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.

[1] Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила је своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.(http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee)

[2] **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.(http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

Повратник по основу Споразума о реадмисији[3] је држављанин Републике Србије за чији повратак је надлежни орган дао сагласност по основу Споразума о реадмисији које је закључила Република Србија. То су лица која су добровољно или присилно враћена из држава у којима су неосновано боравила (одбијен захтев за азил, истекла виза) у земље порекла, на основу потписаног споразума о реадмисији између Европске заједнице и Републике Србије. Споразум између Републике Србије и Европске уније о реадмисији лица која незаконито бораве који је ступио на снагу 01. јануара 2008. године, уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак или боравак на територији државе уговорнице. Највећи број повратника чине Роми који се у новој средини сусрећу са озбиљним егзистенцијалним проблемима. Већина повратника не поседује лична документа, тешко се запошљава, има отежан приступ здравственим и социјалним службама и станује у нехигијенским насељима.Спречавање нелегалних миграција и прихват и интеграција повратника по основу Споразума о реадмисији су један од услова за стављање Републике Србије на Белу шенген листу.У циљу испуњавања својих обавеза Влада Републике Србије усвојила је Стратегију реинтеграције повратника по онову Споразума о реадмисији 13.фебруара 2009. године, („Службени гласник РС“, број 15/09). Усвојен је и Акциони план за спровођење Стратегије реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији за период 2009.и 2010. године.

Тражиоци азила[4] **/ лица која траже азил** су лица која поднесу захтев за азил на територији Републике Србије, а о чијем захтеву није донета коначна одлука.То значи да су та лица, у складу са важећом законском регулативом, на територији Републике Србије затражила неки од видова међународне заштите на законом прописан начин.У складу са одредбама Закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил Влада Републике Србије оснива центре у којима они бораве и у буџету обезбеђује средства за функционисање центара.

Мигранти у потреби без утврђеног статуса су на територију Републике Србије ушли из суседних земаља, а пореклом су из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. У складу са појачаним приливом миграната, Влада Републике Србије је 18. јуна 2015.године, основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, укључујући представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група је формирана са задатком да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији са посебним освртом на проблеме у овој области, даје анализе стања и предлоге мера за решавање уочених проблема и усклађивање ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањем мешовитих миграционих токова.

---

3 http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/predlozi_zakona/3118-12Lat.pdf

4 Закон о азилу, члан 2.(„Сл.гласник РС“, бр. 109/2007), (http://en.wikipedia.org/wik/Refugee)

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статусаје резултат је процеса планирања, односно планска одлука којом су дефинисани основни начини остваривања општих и специфичних циљева које је локална самоуправа препознала као реалне и оствариве у следећем периоду.

Циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса је стварање бољих услова за живот, као и подршка њиховој лакшој интеграцији, односно реинтеграцији у локалну заједницу и све процесе који се одвијају у истој.

Сврха доношења овог стратешког документа је настала из потребе да се побољша досадашњи начин решавања и да се имплементирају нови начини решавања питања интеграције избеглих, побољшања квалитета живота интерно расељених лица, реинтеграције повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса на територији општине Трстеник.

Неминовно је да се стратешки размишља о наредном периоду и да ће се жељени оквири за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса преточити у један легитиман стратешки документ, који ће обавезивати, пре свега његовог доносиоца, а касније и све партнере у реализацији истог.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса у свом правцу деловања треба да буде документ компатибилан са Националном стратегијом за смањење сиромаштва, Стратегијом Републике Србије за решавање проблема избеглих и расељених лица, Стратегијом за реинтеграцију повратника по споразумима о реадмисији као и другим националним стратешким документима значајним за питања унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса.

Локални план акције за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса доноси се на период од пет година, са детаљном разрадом активности за период за који се доноси, односно за период 2018–2022 године. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у општини Трстеник, заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у локалној заједници;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у општини Трстеник, коришћени су следећи извори: резултати упитника са потенцијалним корисницима и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Општинског повереника за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. Процес израде Плана спроведен је у другом кварталу 2018. године.

Принципи на којима је израђен локални акциони план:

- **Трспарентност процеса планирања**- информације о решавању проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статусана територији Општине Трстеник треба да буду доступне свим заинтересованим странама;
- **Стална интерактивна комуникација** између учесника у изради локалног акционог плана – учесници у процесу израде овог документа треба да међусобно континуирано размењују информације о сегментима на којима раде и да конструктивно учествују у креирању других делова локалног акционог плана;
- **Мултидисциплинарност и међуресорска сарадња**- акционо планирање треба да ојача постојећа партнерства између цивилног друштва, државних институција и локалне самоуправе и пословног сектора;
- **Праћење и процена успешности решавања питања** за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса - треба утврдити моделе праћења и процене успешности и континуирано пратити постигнуте резултате, анализирати их и благовремено отклањати уочене недостатке;
- **Дефинисање и развијање комуникационе стратегије**- неопходно је и корисно активно сарађивати са локалним медијима, како би се корисници максимално информисали и укључили у процес имплементације локалног акцоног плана.

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

Кључну улогу у процесу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и миграната без утврђеног статуса у потреби за период 2018-2022.г. на територији општине Трстеник, има Савет за миграције општине Трстеник који чине представници локалне самоуправе, као носиоци процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и повереника за избеглице и миграције, као и институције система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и ИРЛ, Канцеларија за ЛЕР општинске управе општине Трстеник и невладине организације на локалном нивоу.

Општински Савет за миграције

У циљу израде ЛАП-а за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у општини Трстеник формиран је општински Савет за миграције, који чине представници локалне самоуправе, као носиоци процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и повереништво за избеглице, институције система које се на локалном нивоу баве питањима за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, невладиних организација које делују у локалној заједници и Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије.

Улога Савета је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, ИРЛ, повратницима, тражиоцима азила и мигрантима без утврђеног статуса у потреби ;
- Креира планове и конкретне мере за унапређење положаја избеглица, ИРЛ, повратника, тражилаца азила и миграната без утврђеног статуса у потреби те дефинише правце будућег развоја;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима.
- Планира, прати реализацију и оцењује успешност локалног акционог плана за период 2018-2022.г.
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини града на усвајање

Чланови Савета за миграције општине Трстеник су:

1. Душан Ивановић – заменик председника Скупштине општине Трстеник
2. Миливоје Ерчевић – члан Општинског већа за социјалну заштиту
3. Александра Марковић– повереник за избеглице општине Трстеник
4. Милка Трошић – представник невладиног сектора (Црвени Крст)
5. Драгојло Минић – директор Центра за социјални рад у Трстенику
6. Петар Матић – командир полицијске испоставе у Трстенику
7. Љиљана Терзић – Национална служба за запошљавање

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били: КЛЕР ОУ општине Трстеник, представници различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника.

Сажетак – Резиме

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица (ИРЛ) и повратника по Споразуму о реадмисији у општини Трстеник (2018-2022) је документ развојног и стратешког карактера који је усмерен на специфична питања са којима се суочава ова група грађана и која су резултат њихове присилне миграције из места претходног пребивалишта. У циљу израде Локалног акционог плана формиран је општински Савет за миграције коју су чинили представници/це:

- локалне самоправе, укључујући и Повереника за избеглице;
- локалних институција које се баве питањима избеглих, интерно расељених и повратника по Споразуму о реадмисији;
- невладиних организација које делују у локалној заједници.

Главни проблеми избеглих, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији у општини Трстеник су: нерешено или неадекватно решено стамбено питање, незапосленост, неодговарајуће могућности за школовање и потешкоће у остваривању права, а нарочито права у области социјалне заштите. За избор приоритетних група Плана коришћени су следећи критеријуми:бројности корисничке групе; учесталост појаве/проблема; степен социјалне угрожености групе; видљивости проблема у заједници; спремност корисничке групе на активизам и сарадњу; необухваћеност групе системским мерама подршке и могућности локалне заједнице.

Приоритетне циљне групе овог Плана су: стара лица; деца без родитељског старања; особе са инвалидитетом, трајним менталним и телесним сметњама; болесне особе без подршке породице, деца са сметњама у развоју; самохрани родитељи; вишечлане и вишегенерацијске породице.

Општи циљ Локалног акционог плана за период 2018-2022.г. је побољшање квалитета живота, материјално-социјалног положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији на територији општине Тртсеник решавањем њихових стамбених потреба и подстицањем економског оснаживања, као и обезбеђење предуслова за решавање проблема миграната јачањем капацитета локалне самоуправе и промовисањем толеранције према тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса.

Специфични циљеви предметног ЛАП-а у периоду 2018-2022. године су:

Специфични циљ 1: До краја 2022. године стамбено збринути најмање 3 породице избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката.

Специфичан циљ 2: До краја 2022. године у складу са мерама популационе политике Општине, стамбено збринути најмање 5 породица избеглица , ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.

Специфични циљ 3: До краја 2022. године стамбено збринути најмање 2 породице избеглица, ИРЛ и повратника кроз доделу монтажних кућа (корисници помоћи власници земљишта).

Специфични циљ 4: До краја 2022. године економски оснажити и осамосталити најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања путем доделе средстава за доходовне активности у (алату, машинама, механизацији, опреми, пољопривреди и сл).

Специфични циљ 5: До краја 2022. године, створити услове за јачање толеранције и разумевање потреба тражиоца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса унапређењем квалитета живота у локалној заједници кроз побољшање комуналних услуга, опремањем простора за здравствене, едукативне, културно - уметничке и друге услуге, кроз опремање дечијих и спортских игралишта,

Специфични циљ 6: До краја 2022. године, омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или мигранта у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка отклањању предрасуда и бољем разумевању њихових потреба,

Специфични циљ 7: До краја 2022. године, омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса, има предвиђене аранжмане за имплементацију, праћење (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију).

За реализацију ЛАП-ом утврђених задатака-циљева током периода имплементације биће потребна средства у износу од 500.000 евра која ће делом бити обезбеђена из буџета општине, а делом из других извора финансирања (републичких, иностраних и домаћих фондова).

Поглавље 1:

Општи подаци о општини Трстеник

Географски положај и историјат општине Трстеник

У плодној долини Западне Мораве на сунчаним падинама Гледићких планина и шумовитим обронцима Гоча на површини од 448 км^2 простире се општина Трстеник. У 51 насељеном месту живи 42.966 становника претежно српске националности. Град Трстеник, административни, културни и привредни центар општине налази се на десној обали Западне Мораве на 172 м надморске висине и 43 ^{0} северне географске ширине. Кроз град и општину пролази 21 меридијан, линија која нас симболично спаја са светом у простору и времену и поручује да смо географски, историјски и културни део Европе.

Стари Римљани су говорили да сви путеви воде у Рим, а трстеничани кажу да сви путеви воде према Трстенику, јер се општина Трстеник налази 49 км источно од Коридора 10 и 30 км од Коридора 11 и на траси будућег ауто пута-Моравског коридора који ће спојити ова два важна путна правца. Трстеник је удаљен 10 км од Врњачке Бање, лидера у бањском туризму и 90 км од Копаоника, домаћег скијашког центра.

Рељеф општине Трстеник чини долина Западне Мораве, област коса и побрђа око реке и планински део који обухвата јужне огранке Гледићких планина и североисточне обронке Гоча. Плодно пољопривредно земљиште чини 282 км^2, а површина под листопадним и четинарским шумама је 106 км^2. Хидрографију општине чине подземне воде, извори и речни токови. Западна Морава протиче кроз општину у дужини од 22 км, а у њу се уливају Љубостињска река, Попинска река, Црнишавска река и Сребрница са бројним потоцима и речицама бујичног карактера. У месту Велуће је извор чувене минералне воде Мивеле богате магнезијумом. Према истраживањима општина Трстеник лежи на подземним језерима са пијаћим, минералним и геотермалним водама.

Клима је умерено континентална, са највишом средњом темпертуром у лето од 19,6^{0}С и најнижом температуром зими од 1,1^0 С . Изражене су климатске промене са порастом средње годишње температуре која изазива сушу и смањење издашности подземних вода и атмосферским непогодама са градом, великим кишама и снежним наносима што утиче неповољно на здравље људи и њихове економске активности.

Демографски подаци општине Трстеник

Према попису из 2011. године у општини Трстеник у 14.662 домаћинстава живи 42.966 становника, од тога 15.329 у граду, а 27.637 у селима. Просечна густина насељености је била 97 становника/км^2. Изражено је демографско пражњење нарочито у планинским селима општине. У односу на попис 2002. године број становника у општини се смањио за 6.054 становника са и даље присутним трендом негативног природног прираштаја. Према најновијим статистичким подацима, густина насељености у 2016. години у Трстенику је 90 становника/ км^2.

Табела 1: **Густина насељености**

Опис	**Број становника 2012.**	**Површина у км²**	**Густина насељености у 2012. бр.становника по 1 км²**
Република Србија	7201497	88499	81
Регион Шумадије и Западне Србије	2018248	26493	76
Расинска област	239866	2668	90
Општина	42475	448	97
Опис	**Број становника 2016.**	**Површина у км²**	**Густина насељености у 2016. - бр. становника по 1 км²**
Република Србија	7058322	88499	80
Регион Шумадије и Западне Србије	1956786	26493	74
Расинска област	229554	2668	86
Општина	40145	448	90

Извор: РЗС

Општина Трстеник све више постаје општина старих суграђана са неповољним индексом старења од 153. Опадање наталитета, тј. природног прираштаја је последица миграције село-град и нарочито одлива младе популације у веће градске средине и иностранство због све веће незапослености и опадања животног стандарда.

Као и на читавој територији Републике Србије, приметан је пад наталитета и процес старења становништва. Претходни период карактерише и повећана миграција становништва ка већим градским центрима.

У општини Трстеник претежно живе грађани српске националности. Најбројнија мањинска заједница је ромска са 342 становника.

Посматрани период показује смањење учешћа становништва до 14 година, што се поклапа са смањењем стопе наталитета. Учешће радно способног становништва такође бележи пад на територији општине, што се поклапа са и повећаном стопе миграције. Бележи се такође и раст друге категорије издржаваног становништва (старији од 65 год.)

Економски и социјални развој општине Трстеник

Према статистичким подацима од укупног броја радно активног становништва (15-64 године – 29.910), 8.373 је запослено са стопом запослености од 27,99% и 4.904 незапослених од којих многи први пут траже посао. Индивидуалних пољопривредних произвођача је 6.394. Социо-економску ситуацију у општини карактерише и велики број пензионера – 10.609. Број корисника новчане надокнаде за социјално угрожене је 328. Трендови имају негативан смер.

На територији општине има укупно **16.080** домаћинства (град 6.215, село 9.865). Урбанистичким плановима је покривено уже градско подручје. За сеоска подручја нема комплетних урбанистичких решења и већа насељена места су се проширивала спонтано поред магистарлних и регионалних путева. Откуп друштвених станова и лоша економска ситуација утицали су на лоше одржавање постојећег стамбеног фонда, тако да су фасаде, кровови и посебно зелене површине око стамбених зграда у лошем стању. Према броју станова и домаћинстава, учинило би се да становници трстеничке општине немају стамбених проблема, али има доста празних и напуштених кућа, доста објеката који се користе повремено и доста младих парова без решеног стамбеног питања.

Највећи проценат становништва преко 15 година има средње образовање - 45,39%, са вишом и високом школом је 12%, док је 2,73% неписмено (претежно старије становиштво у сеоским срединама).

Квалитет становања није се побољшавао. Смањењем броја становника повећавала се површина стамбеног простора по глави становника. Од могућих благодети цивилизације, становници трстеничке општине користе:

- 100% има приступ електричној мрежи,
- 70% има фиксне телефонске прикључке и, осим појединих брдовитих села, територија је покривена мобилном телефонијом;
- Воду из градског водовода, који је стално под контролом, али са повременим лошим квалитетом воде за пиће, користи 16.000 (32%)становника. Око 3.800 (8%) становника користи воду доброг квалитета из сеоских водовода, око 14.200 (29%) становника користи воду из сеоских водовода који захтевају реконструкцију, а 15.000 (31%)становника је без водовода и упућено на сопствена решења;
- Прикључке за канализацију имају становници из градског подручја и око 100 домаћинства из Велике Дренове (35%). Остали становници испуштају комуналне отпадне воде у септичке јаме или директно у водотокове и канале за одвод атмосферских вода;
- Организованим прикупљањем комуналног чврстог отпада обухваћена су сва домаћинства са градског подручја и један део домаћинстава из сеоских средина. Проценат обухваћености био је 60 %. У 2018. години проценат је око 90%.

Организациона структура Општине Трстеник

Органи Општине Трстеник су:

- **Скупштина општине**,
- **Председник општине,**
- **Општинско веће општине**,
- **Општинска управа општине**

Скупштина општине Трстеник - чине је 49 изабраних одборника на локалним изборима. Скупштина из редова одборника поставља председника и заменика скупштине и секретара скупштине који је дипломирани правник по струци.

Председник општине – бира га скупштина из редова одборника, на период од четири године. Председник општине поставља заменика председника општине и два своја помоћника.

Општинско веће чине председник општине, заменик предсденика општине као и 11 чланова општинског већа састављених од представника странака које чине изборну већину.

Општинска управа општине Трстеник обавља послове утврђене Уставом, законом, статутом и другим прописима, као и поверене послове из оквира права и дужности Републике Србије. Рад Општинске управе је доступан јавности и подложан контроли и критици грађана у складу са законом, статутом и одлукама Скупштине општине. Средства за финансирање послова Општинске управе обезбеђују се у буџету општине Трстеник.
Радом Општинске управе руководи начелник Општинске управе. Начелник Општинске управе представља управу, организује и обезбеђује законито и ефикасно обављање послова, одлучује о правима, дужностима и одговорностима запослених и стара се о обезбеђењу услова рада.
За свој рад и рад организационих јединица, начелник одговара председнику Општине, Општинском већу и Скупштини општине.

За обављање послова Општинске управе општине Трстеник образоване су следеће организационе јединице:

1. Одсек за буџет и финансије;
2. Одсек за урбанизам, грађевинарство, имовинско-правне и стамбене послове;
3. Одсек за инспекцијске послове;
4. Одсек за привреду, пољопривреду и одрживи развој;
5. Одсек за скупштинске послове, општу управу и друштвене делатности и
6. Одсек локалне пореске администрације.

У Одсеку за буџет и финансије образоване су: Служба буџета, Служба финансија и Служба за јавне набавке;

У Одсеку за урбанизам, грађевинарство, имовинско-правне и стамбене послове образоване су: Служба за урбанизам и грађевинарство и Служба за имовинско правне послове;

У Одсеку за привреду, пољопривреду и одрживи развој образована је: Служба за локално економски развој;

У Одсеку за скупштинске послове, општу управу и друштвене делатности образоване су: Служба за скупштинске послове и друштвене делатности, Служба за општу управу, Служба за грађанска стања и месне канцеларије и Служба информатике;

Одсек обавља послове који се односе на примену прописа о канцеларијском пословању, спровођење избора и бирачки списак, вођење матичних књига и књига држављана.

Осим наведених, такође, обављају послове који се тичу задовољавања потребе грађана о којима се стара општина у областима предшколског, основног и средњег образовања и васпитања, културе и физичке културе везану за омладину и спорт, дечије, социјалне и здравствене заштите, област борачко-инвалидске заштите и породиљског одсуства, статус избеглица, праћење здравственог стања становништва и старање о унапређивању услова којима се доприноси очувању здравља грађана у општини.

У оквиру основне организационе јединице образоване су мање организационе целине (службе).

Повереништво за избегла и интерно расељена лица припада Одсеку за опште, скупштинске послове и друштвене делатности и у њему посао обавља један извршилац (повереник за избегла и прогнана лица).

Ради извршавања одређених послова из изворних надлежности општине, као и поверених послова државне управе и стварање услова да се ти послови обављају што ближе месту становања грађана, за подручје једног или више насељених места, образују се месне канцеларије.

У Одсеку локалне пореске администрације образоване су: Служба канцеларијске и теренске контроле и Служба за принудну наплату.

Поглавље 2:

Подаци о избеглим, интерно расељеним лицама, повратницима по Споразуму о реадмисији, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса у општини Трстеник

Према подацима повереника за избеглице општине Трстеник, у нашој општини је 2013. године живело преко 600 избеглих и интерно расељених лица. Локална власт је као приоритет препознала побољшање социјално-економског положаја и квалитета живота ових грађана. Један од предуслова су усвојени стратешки планови. Притиснута потребом, законском обавезом и могућношћу да за те активности добије донаторску подршку општина Трстеник је на том пољу постајала све активнија.

Усвајањем Локалног акционог плана за период од 2013. до 2017. године, у општини Трстеник је за 13 породица избеглих лица решен стамбени проблем кроз доделу откупљених сеоских кућа са домаћинством и доделу пакета грађевинског материјала, а 3 породице избеглих лица су добиле помоћ у економском оснаживању кроз доходовне активности.

Када је реч о интерно расељеним лицима, 18 породица је решило стамбени проблем на територији општине Трстеник кроз доделу откупљених сеоских кућа са домаћинством и доделу пакета грађевинског материјала, док је 12 породица добило помоћ у економском оснаживању кроз доходовне активности.

И поред низа различитих програма подршке избеглицама и интерно расељеним лицима који су реализовани током претходних година на територији општине Трстеник још увек постоји велики број избеглица и интерено расељених лица који су поред материјалног сиромаштва, суочени и са низом других проблема, као што су: проблеми у приступу основним људским правима и услугама, разним правним проблемима и психо-социјалним проблемима услед друштвеног искључења, маргинализације, дискриминације и др.

Нагли прекид (промене) социјалног, економског и културног контекста у ком живе ставио их је у позицију ускраћености свих врста ресурса: прихода, имовине, друштвених мрежа и емотивне сигурности. Осећају се као људи који нигде не припадају.

Проблеми правне природе код избеглих и ИРЛ су бројни, почевши од непотпуне документације, немогућности прибављања документације у земљи порекла, имовинских права, уништеној - узурпираној имовини у земљи порекла, смањеној слободи кретања, немогућност повратка у земљу порекла, проблеми који су иницирани преузимањем држављанства Републике Србије, при чему се решавањем правног статуса социјални и материјални положај није битно изменио. Решавање ових проблема превазилази ресурсе на локалном нивоу. Комесаријат за избеглице, неке НВО, СДФ (Српски демократски форум), Група 484, Праксис, Групе самопомоћи међу избеглим и ИРЛ баве се овом проблематиком и међусобно су добро повезане.

У општини Трстеник, која има око 42.966 становника, тренутно живи:

- 15 избеглих лица из Босне и Херцеговине и Републике Хрватске,
- 322 интерно расељених лица са Косова и Метохије,
- 5 повратника по Споразуму о реадмисији

Од 15 избеглих лица на територији општине Трстеник, 1 породица је исказала потребу за трајним решењем стамбеног питања кроз куповину сеоског домаћинства, а 1 породица за трајним решењем стамбеног питања кроз куповину грађевинског материјала. Као избеглице из Републике Хрватске и Босне и Херцеговине, 90-их година остали су без својих имовина и било какве могућности да их продају, што им је додатно отежало нов почетак у општини Трстеник. То су углавном трогенерацијске породице са старим, малолетним и незапосленим одраслим члановима. Најугроженије су, свакако, породице које имају болесне чланове и особе са инвалидитетом.

Кроз дужи период уназад ситуација се битно променила у смислу да се категорије лица бројчано смањила, тако да је у периоду од 2004-2005 године обновљен статус за 35 лица. Број породица бивших избеглица на територији општине Трстеник, које су исказале потребу за решавање стамбених проблема је 8, и то 6 кроз куповину сеоских домаћинстава, а 2 кроз доделу грађевинског материјала. Потребу за економским оснаживањем кроз доходовне активности исказало је 8 породица бивших избеглица.

Поједина избегла лица на територији општине Трстеник живе код рођака и у друшвеним становима које не плаћају и без икаквих су прихода. Са друге стране, породице које имају било какве приходе, а најчешће су то пензије најстаријих чланова, морају да изнајмљују станове што доводи до прилично великог одлива новца. Недовољне компетенције и материјално-технички услови за запошљавање и самозапошљавање изазивају висок степен незапослености избеглих лица у општини Трстеник. Све ово изазива специфичне проблеме за избегла лица која живе у нашој општини:

- лоша материјална ситуација и уопште квалитет живота,
- непостојање услова за трајно решење проблема становања,
- социјална искљученост.

Од 322 интерно расељених лица на територији општине Трстеник, број породица које су исказале потребу у трајном решавању стамбеног проблема је 17. То су углавном породице са троје и више деце са старим и незапосленим одраслим члановима и свакако најугроженије породице које имају болесне чланове, али и особе са инвалидитетом. Потребу за економским оснаживањем кроз доходовне активности исказало је 13 породица интерно расељених лица.

Велики број ових породица има већ започете или старе куће, које треба завршити или адаптирати, али им недостатак средстава то не дозвољава што им значајно отежава услове за живот.

Многа интерно расељена лица на територији општине Трстеник живе без икаквих прихода. Са друге стране, породице које имају било какве приходе, а најчешће су то пензије најстаријих чланова, морају да изнајмљују станове што доводи до прилично великог одлива новца и тешке материјалне ситуације. Најбоље стамбено решење за ове породице су монтажне куће (корисници помоћи власници земљишта) или сеоско домаћинство, како би лица која су

незапослена могла да се баве пољопривредом и на тај начин остваре приходе и побољшају квалитет живота.

Не постоје прецизни подаци о броју грађана општине Трстеник који су отишли у иностранство и оних који се враћају, али према подацима којима располаже Центар за социјални рад Трстеник, до сада је евидентирано 5 повратника по споразуму о реадмисији. Највећи број повратника чине Роми који се у новој средини сусрећу са озбиљним егзистенцијалним проблемима. Већина повратника не поседује лична документа, тешко се запошљава, има отежан приступ здравственим и социјалним службама и станује у нехигијенским насељима.

За сада у општини Трстеник не постоје подаци о тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса.

Поглавље 3:

Анализа ситуације и спорна питања избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса

Анализа документације

Анализа ситуације у којој се решава питање положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о редамисији обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Преглед релевантне документације за питање избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса
2. Анализа стања
3. Анализа заинтересованих страна
4. Анализу проблема са закључцима

Преглед документације о радном окружењу обухватила је неколико кључних међународних, националних и других стратешких докуманата релевантних за ову област, стратешка документа Општине Трстеник и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији.

Међународни и национални стратешки документи од значаја за питања избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса су:

- Конвенција Уједињених нација о статусу избеглица (1951);
- Женевска конвенција која регулише рад Црвеног крста (1949);

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002 године, ревизија март 2011. године за период 2011 – 2015. године);
- Закон о избеглицама (1992);
- Стратегија за реинтеграцију повратника по споразумима о реадмисији;
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2011-2020;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја пољопривреде;
- Стратегија развоја социјалне заштите 2005;
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама[1]. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, који је после вишегодишње најаве коначно усвојен 5. маја 2010. године. Званично регистрованих избеглих лица на територији Републике Србије, према подацима Републичког комесаријата, има 86.000 и њихов највећи проблем је обезбеђивање крова над главом. Измена и допуна постојећег Закона о избеглицама који је још из 1992. године, у великој мери побољшава начин решавања стамбених потреба ове популације: давањем непокретности на коришћење, у закуп са могућношћу повољне куповине, доделом грађевинског материјала и куповином сеоских кућа са окућницом.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002. година, ревизија март 2011. године), дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и локалну интеграцију, што је у потпуности у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана. Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, односно локалне интеграције повратника, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица,повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранатa у потреби без утврђеног статуса у Општини Трстеник је:

- Стратегија одрживог развоја општине Трстеник 2010-2020;
- Ревизија стратегије одрживог развоја општине Трстеник са акционим планом за период 2015-2020 година;
- Локални акциони план за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији на територији општине Трстеник за период од 2013. до 2017. године.

[1] „Службени гласник РС“, бр. 18/92; „Службени лист СРЈ“, бр. 42/2002; „Службени гласник РС“, бр. 45/2002

У оквиру А.1.1.3. Програма, Стратегије одрживог развоја општине Трстеник 2010-2020 година - Функционално међусекторско повезивање, предвиђена је мера: Израда секторских стратегија и акционих планова.

У оквиру Ревизије стратегије одрживог развоја општине Трстеник са акционим планом за период 2015-2020 година, приоритетна оса 1 – Друштвени развој, предвиђена је реализација програма 1.1.6. Побољшање социјално-економских услова живота социјално-осетљивим групама грађана :Рома, избеглица и ИРЛ.

Сматрамо да је ЛАП за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса логичан наставак општег стратешког приступа локалне самоуправе развоју општине и побољшању услова за живот грађана. Након усвајања и успешно започетог процеса примене неколико кључних стратешких докумената локалне заједнице, успешно спровођење Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса даће допринос и даљој реализацији општих стратешких опредељења општине Трстеник.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, ревизија март 2011. године) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана;

Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009. година) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су право на здравствену заштиту, образовање, социјалну и породично- правну заштиту итд. Одсутство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу Споразума о реадмисији, утврђивању њихових потреба и пружању адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;

Национална стратегија за управљање миграцијама (2009. година), дефинише планско и организовано управљање миграцијама праћењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођења активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и интерно расељених лица, ефикасни и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника- грађана Републике Србије по основу споразума о реадмисији;

Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељенихлица, односно реинтеграције повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Локална стратешка документа Општине Трстеник указују на потребу квалитетнијег и свеобухватнијег решавања проблема, како избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса, тако и домаћег социјално угроженог становништва.

Програми и пројекти за избегле, ИРЛ и повратнике по реадмисији који су до сада реализовани, као и они који су у току, бавили су се:

- решавањем стамбеног питања
- институционалним збрињавањем посебно рањивих група избеглих и интерно расељених
- психосоцијалном подршком
- пружањем правне помоћи
- пружањем материјалне помоћи

Горе поменути програми и пројекти дају директиве и за будући рад на унапређењу положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса .

Активности у будућем периоду требало би да буду усмерене на успоровање негативних трендова у кретању укупног број становника и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености;

На основу прикупљених података путем анкете дошло се до сазнања да тренутно око 15 избегличких и 322 интерно расељених породица које су по свим показатељима најугроженија, не могу решити своје стамбено питање у општини Трстеник без помоћи друштвене заједнице.

Из свега предходно наведеног може се закључити да су два проблема доминантна када је у питању избегличка популација а то су:

- **нерешено стамбено питање**
- **проблем незапослености и повећање сиромаштва**

Циљ будућих демографских кретања у општини Трстеник односи се на успоравање негативних трендова у кретању укупног броја становника и спречавања даљег погоршања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености у насељима.

Планиране активности Општине су:

- оживљавање природног прираштаја и регенерација становништва
- обучавање и виши ниво образовања-усклађивање образовања са актуелним потребама привреде, модернизовање система образовања, увођење кратких образовних семинара, посебно за водеће кадрове,
- реинтеграција и флексибилност - интеграција дела становништва без посла, посредовање код младих људи, подршка за превођење сиве економије у легалне токове и сл., побољшање услова за „маргиналне“ групе, као што су избегла, интерно расељена лица, повратници по Споразуму о реадмисији, тражиоци азила и мигранти у потреби без утврђеног статуса, затим хендикепирани, стари људи, недовољно образовани, итд.
- подршка самозапошљавању - стварање повољних услова у руралним подручјима за самозапошљавање, преорјентацијом и преквалификацијом, откуп сеоских домаћинстава-за избегла, интерно расељена лица, младе брачне парове и стручњаке.

Имајући у виду лошу демографску ситуацију, смањење броја становништва и општу депопулацију, овај план представља део локалних напора усмерених ка поправљању овакве неповољне ситуације, активностима које су усмерене на стамбена решења, нарочито откуп домаћинстава са окућницом.

Анализа стања у локалном систему подршке (SWOT анализа)

Анализа стања[2] у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса извршена је кроз идентификовање досадашних активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу. За анализу је коришћена SWOT техника.

Табела 2: SWOT АНАЛИЗА

	Снаге*(Strength)*	**Слабости *(Weakness)***
	• Мотивисаност и стручност Савета за миграције • Искуство Савета за миграције • Сарадња између локалних институција • Техничка опремљеност • Висока свест и заинтересованост локалне самоуправе • Добра политичка клима • Стратешки приступ развоју локалне заједнице у разним секторима	• Присуство исте врсте проблема међу домицилним социјално угроженим становништвом (нпр.Ромима) • Недостатак информатичке умрежености (размене информација) између локалних установа • Недостатак потпуних и ажурираних података о избеглим и ИРЛ броју и потребама повратника (социјална карта) • Недовољни капацитети и непознавање проблематике у раду са тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса; • Неадекватна медијска заступљеност (сензационализам) • Непостојање стратешких и акционих планова за избегле и ИРЛ на основу којих би се у већем % користили раличити извори финансирања

[2]SWOT анализа

	Могућности (*Opportunities*) • Државне стратегије (за избеглице, за смањивање сиромаштва...) • Велика подршка КИРСа са њиховим активностима и програмима; • Повећана активност државе на овом плану (стамбено збрињавање, коришћење ЕУ фондова и сарадња са међународним фондовима и организацијама) • Постојање политичког консензуса за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица,повратника , тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса на националном нивоу • Заинтересованост дела међународних донатора • Национални програм за запошљавање	**Претње (*Threats*)** • Лоша економска ситуација Србије • Често мењање националних приоритета • Лоши билатерални односи са Хрватском у овој области (нерешено станараско право, конвалидација радног стажа...) • Лична документа ИРЛ • Нерешен статус Косова • Неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе • Општа незапосленост

Анализа стања је показала да су:

Кључне снаге локалне заједнице у области унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника по реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса су висока свест и заинтересованост локалне самоуправе и мотивисаност и стручност Савета за миграције;

Кључне слабости су присуство исте врсте проблема међу домицилно социјално угроженим становништвом, недовољни капацитети и непознавање проблематике у раду са тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса, непостојање стратешких и акционих планова за избегле, ИРЛ, повратнике по Споразуму о реадмисији, тражиоце азила и мигранте у потреби без утврђеног статуса на основу којих би се у већем проценту користили различити извори финансирања (донаторска средства);

Кључне могућности које пружа окружење су постојање политичког консензуса за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица,повратника , тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса на националном нивоу, државна Стратегија за смањење сиромаштва, повећана активност државе на овом плану (стамбено збрињавање, коришћење страних и домаћих фондова);

Главна препрека је лоша економска ситуација Србије, али и неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе.

Искуство локалне самоуправе, установа, невладиних организација у спровођењу пројеката отвара могућност добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење свих активности Локалног акционог плана општине Трстеник, што би требало да допринесе превазилажењу препрека као што је лоша економска ситуација у земљи.

Мере за предупређење ризика и отклањање слабости:

- Систематски и целовито решавати специфичне проблеме социјално угрожених категорија становника путем доношења Стратегије социјалне заштите и локалних акционих планова за сваку друштвено осетљиву групу поред групе избеглих, интерно расељених, повратника по реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса која је циљна група овог документа;

- Информатичко умрежавање установа социјалне заштите, правосудних органа, службе безбедности грађана и органа управе, ради размене података и установљавања заједничке базе података о избеглим, ИРЛ, повратницима по реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса ;

- Афирмација примера успешног решавања проблема избеглих, ИРЛ, повратника по реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса .

Анализа заинтересованих страна

Анализом заинтересованих страна идентификоване су најважније стране за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у Трстенику, које су усмерене на крајње кориснике ЛАП-а и кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници ЛАП-а су:

- **Избеглице**
- **Интерно расељена лица**
- **Повратници по основу Споразума о реадмисији**
- **Тражиоци азила**
- **Мигранти у потреби без утврђеног статуса**

Кључни партнери локалној самоуправи у решавању проблема положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса су:

- **Локална самоуправа** - обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима у локалној заједници. Осим тога, различите службе локалне самоуправе у оквиру својих надлежности обезбеђују субвенције јавним и приватним предузећима у циљу повећања стопе запослености код избеглих, интерно расељених лица и повратника и пружају помоћ у решавању стамбених питања, програме за покретање сопственог бизниса и пружање бесплатне правне помоћи;
- **Повереник за избеглице** - као део општинске управе врши поверене послове у оквиру свог реферата и координацију различитих програма који се односе на помоћ избеглих, интерно расељених лица , повратника , тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса;
- **Центар за социјални рад Трстеник** - је установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити, у којој се непосредно или посредно задовољава већина социјално-заштитних потреба грађана и њихових породица. Као корисници социјалне заштите потенцијално се могу јавити сви грађани и породице и то онда када се нађу или су изложени посебним тешкоћама у задовољавању својих основних потреба. Најважније функције Центра за социјални рад су: непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функције органа старатељства, праћење и проучавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите, координирање активности на спровођењу социјалне заштите и социјалног рада у граду;
- **Црвени крст Трстеник** - је помажући орган државе у хуманитарној сфери, који делује на основу Женевске конвенције, Закона о Црвеном крсту, Статута и на основу принципа хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединства и универзалности. Црвени крст Трстеник активно учествује у збрињавању и пружању помоћи избеглицама и ИРЛ на територији нашег града, у чему им значајну помоћ пружају волонтери и активисти Црвеног крста;
- **Дом здравља „Др. Сава Станојевић“** - пружа примарне услуге здравствене заштите и специјалистичке прегледе. Избегли и ИРЛ остварују своја права у овој области, као и сви други грађани;
- **Национална служба за запошљавање, служба Трстеник** - спроводи различите програме подршке запошљавању незапослених, радно способних који активно траже посао.
- **Образовне институције** - кроз своје програмске активности, обухватају и пружају могућност избеглим, ИРЛ, повратницима, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса да стекну одређено образовање и преквалификацију.
- **Невладине организације** - имају своје активности на територији града, а које се односе на хуманитарну помоћ, обезбеђење помоћи у прибављању докумената и правне помоћи и др.

- **Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије** - обавља послове који се односе на: утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције о избеглицама, усклађивање пружања помоћи избеглицама од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглица, ИРЛ, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организацији и др.
- **Министарство рада и социјалне политике Републике Србије** – између осталих, обавља послове државне управе који се односе на: остваривање права и интеграцију избеглих и расељених лица, повратника по основу споразума о реадмисији, ромског становништва и других социјално угрожених група; као и друге послове одређене законом.

Табела 3: Анализа интереса и потреба кључних актера

Р.б	Кључни актери	Потребе и интереси кључних актера	Капацитети кључних актера	Шта мотивише кључне актере за учешће?
1.	**Локална самоуправа** **Скупштина општине и Општинско веће**	Побољшање квалитета живота свих грађана а посебно социјално угрожених категорија становништва	Доноси Одлуку о Општинском буџету. Доноси стратешка документа. Члан Општинског већа задужен за социјалну заштиту.	Афирмација кроз видљиве резултате на пословима од јавног значаја
2.	**Локална самоуправа** **Општинска управа** **Повереник за избегла и интерно расељена лица**	Ефикасност у решавању проблема и потреба избеглих, ИРЛ , повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у оквиру своје надлежности	Одсек за опште, скупштинске послове и друштвене делатности, коме припада повереник за избегла и прогнана лица. Одсек за урбанизам, грађевинарство, имовинско-правне и стамбене послове.	Афирмација кроз видљиве резултате на пословима од јавног значаја и оправдано трошење друштвених средстава

3.	**Центар за социјални рад Трстеник**	Ефикасност у решавању проблема и потреба избеглих, ИРЛ , повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у оквиру своје надлежности и смањење броја корисника социјалних давања	Функционише на основним принципима социјалне заштите, поштовању и недељивости људских права, доступности услуга и партиципације и одговорности корисника. Кадровски и материјално адекватно опремљен	Подизање квалитета као и увођење нових услуга социјалне заштите . Секторско повезивање и интеграција на локалном нивоу
4.	**Црвени крст**	Ефикасност у решавању проблема и потреба избеглих, ИРЛ , повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у оквиру своје надлежности и смањење броја корисника	2 запослена Простор за рад у центру града Магацински простор ИТ опрема Мрежа активних сарадника и волонтера	Афирмација Повеље ЦК
5.	**Дом здравља „Др Сава Станојевић“**	Побољшање здравља становништва, боља опремљеност	Развијена мрежа амбуланти у оквиру Дома здравља, Служба хитне помоћи	Јасна подела друштвене одговорности према избелим и ИРЛ
6.	**Национална служба за запошљавање, служба Трстеник**	Смањен број незапослених, учешће у националним фондовима за подстицање запошљавања	Технички опремљена служба са запосленим стручним људима	Афирмација кроз резултате

7.	**Образовне институције** **Предшколске и школске установе основног и средњег образовања**	Успешна социјална интеграција и школско постигнуће деце из избегличких, расељених и повратничких породица	Развијена мрежа опремљених и компетентних васпитно-образовних институција	Афирмација установа у погледу остваривања својих функција
8.	**Невладине организације**	Ефикасност у решавању проблема и потреба избеглих, ИРЛ , повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у оквиру својих активности	Развијена мрежа опремљених, компетентних организација цивилног друштва на локалу, националном нивоу али и ван оквира наше земље	Квалитетан рад и афирмација сопствених капацитета
9.	**Комесаријат за избеглице РепубликеСрбије**	Ефикасно и планско решавање питања избеглих, ИРЛ, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса	Кадровски (знања и вештине), просторни, комуникација са националним и међународним актерима	Квалитетан рад и афирмација сопствених капацитета
10.	**Министарство рада и социјалне политике Републике Србије**	Подршка побољшању социјалног статуса избеглих, ИРЛ, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у оквиру мандата Министарства	Кадровски (знања и вештине), просторни, комуникација са националним (интерресорна сарадња) и међународним актерима	Квалитетан рад и афирмација сопствених капацитета

Крајњи корисници су 150 избеглих и прогнаних лица, 322 интерно расељених лица и 5 повратника по уговору о реадмисији и то:

- Вишечлане и вишегенерацијске породице
- Самохрани родитељи
- Стара и изнемогла лица
- Деца без родитељског старања
- Болесне особе без подршке породице
- Особе са инвалидитетом (ОСИ)

Табела 4: Анализа интереса и потреба крајњих корисника

Р.б	Крајњи корисници и основне карактеристике	Потребе и интереси крајњих корисника	Капацитети крајњих корисника	Шта мотивише крајње кориснике за учешће?
	150 избеглих и прогнаних лица, 322 интерно расељених лица и 5 повратника по уговору о реадмисији	Решавање стамбених, здравствених, социјалних, образовних и културних потреба	Различити видови личне партиципације у решавању проблема	Квалитнији услови за живот, интеграција и реинтеграција у друштвену средину
1	Вишечлане и вишегенерацијске породице	Стамбено збрињавање и запошљавање		Квалитнији услови за живот,интеграција и реинтеграција у друштвену средину
2	Самохрани родитељи	Стамбено збрињавање, запошљавање и стипендирање школовања деце		Квалитнији услови за живот, интеграција и реитеграција у друштвену средину
3	Стара и изнемогла лица	Смештај у Геронтолошки центар и коришћење његових пропратних услуга		Квалитетнији услови за живот, интеграција и реинтеграција у друштвену средину
4	Болесне особе без подршке породице	Смештај у болницу и услуге здравствене патронажне службе		Квалитнији услови за живот, интеграција и реинтеграција у друштвену средину
5	Особе са инвалидитетом (ОСИ)	Категоризација, разврставање, смештај у одговарајуће установе	Различити видови личне партиципације	Остваривање припадајућих права, интеграција у друштвену средину

Анализа проблема

Главни проблеми избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у општини Трстеник

- **Нерешено стамбено питање** - Велики број избегличке, расељеничке и повратничке популације живи у неадекватним условима (станују у неодговарајућим условима приватног смештаја – неусловни станови, становање вишегенерацијских породица у малом простору, високе цене закупа, смештај у објектима типа барака, запуштени објекти који нису у дугом периоду у употреби итд.). Посебан је проблем код социјално рањивих група (стари, болесни, самохрани родитељи, итд.),јер нису умогућности да самостално реше стамбено питање, а додатно га оптерећује статус имовине ових лица у земљи порекла који је највећем броју случајева није решен. Приватна имовина углавном је уништена или значајно оштећена, а обнова ове имовине иде веома споро, што овој популацији значајно отежава располагање истом. Лица са подручја Босне и Херцеговине успела су да остваре своје станарско право и поврате имовину, али уколико није приватна, која је углавном уништена. Лица са подручја Хрватске нису успела да поврате своје станарско право, а приватна имовина је углавном уништена или са великим степеном оштећења. Њихово учешће у процесу обнове своје приватне имовине на подручју Хрватске било је веома мало, с обзиром да су услови тих програма били у супротности са њиховим опредељењима (одрицање од избегличког статуса).
- **Висок ниво незапослености** - Због ниског степена образовања и неквалификованости овој популацији је веома тешко да нађе стално запослење. Већина избеглих и интерно расељених баве се привременим и повременим пословима. Један број ових лица су особе са инвалидитетом, што осим ниског степена квалификација такође утиче на слабу конкуретност на тржишту рада, односно смањује степен њихове запошљивости. Проблему незапослености додатно доприноси и незаинтересованост једног дела интерно расељених лица за активно тражење посла, јер примају месечну новчану надокнаду за лица која су радила у друштвеним предузећима на КиМ. Иако је ова надокнада скромна, они који је примају, не желе да је изгубе, јер им улива минимум социјалне сигурности. Део ове популације такође има административних потешкоћа у прибављању доказа о стеченој квалификацији у матичним земљама, као и доказа о оствареном радном стажу или праву на пензију. У повратничким домаћинствима, у највећем броју случајева ниједан од чланова домаћинства није формално запослен, а на црно ради тек неколицина, што такође води повећању ризика од социјалне искључености. У отежаним условима привређивања када је и код домицилног становништва висока стопа незапослености, избегличка, расељеничка и повратничка популација је у далеко тежој ситуацији да дође до сталног радног места, већ је принуђена да ради слабо плаћене послове сезонског и привременог карактера. Мали број је успео да обезбеди стално запослење. Овој категорији становништва није могуће обезбедити трајно запослење без додатних подстицаја – активних мера за запошљавање и евентуалних подстицаја у облику преквалификације – доквалификације у складу са потребама локалне привреде, као и мера за подстицај самозапошљавања.

- **Низак животни стандард** - Услед недостатка средстава за живот, због незапослености, недостатка сопственог смештаја, нарушеног здравља, како менталног, тако и физичког, веома је низак животни стандард ове категорије становништва. То се огледа у отежаном приступу здравственој заштити, школовању деце, отежаном приступу факултетском образовању, недостатаку активног приступа решавању проблема са којима живе, очекивању социо-хуманитарне помоћи као јединог облика подршке, итд.
- **Непоседовање потребних личних докумената** - Великом броју избеглих, ИРЛ и повратника основни проблем чини остваривање права на лична документа (држављанство и пребивалиште) у Републици Србији, због административних и финансијских потешкоћа у прибављању докумената потребних за подношење захтева за пријем у држављанство и након тога за издавање личне карте. Велики део избегличке популације је управо због овога искључен из система социјалне заштите РС (право на новчану социјалну помоћ, туђа нега и помоћ, дечији додатак, родитељски додатак и др.). Такође је присутан и део избегличке популације који се још увек није определио за интеграцију и прихватање држављанства РС из страха да би то била препрека у остваривању или решавању до сада нерешених права у матичним земљама (имовинска права, права на пензију, упис радног стажа и сл.). Одређени број повратничке популације такође нема чврсту одлуку за реинтеграцију (вишеструки повратници), што успорава и отежава остваривање њихових права у оквиру реинтеграције.
- **Приступ здравственој и социјалној заштити:** према Закону о здравственој заштити избегла и интерно расељена лица имају потпуно иста права као и домицилно становништво. Међутим, у овој области евидентни су велики проблеми у остваривању овог права, због нерешеног статуса већег броја избеглих лица, којима током пописа избеглица 2004/2005. године, статус избеглице није потврђен или се нису на овај попис одазвала. Ова лица су или у поступку за добијање држављанства РС или још увек нису ни поднела захтев за добијање истог, немају у РС ни боравиште ни пребивалиште, те немају право на здравствену заштиту ни по једном основу. Међу овим лицима је велики број старих и болесних лица, која због неукости и болести веома тешко превазилазе административне препреке да би ово право остварили. Недовољна брига о сопственом здрављу код избеглица и ИРЛ је пратилац њихових живота. Евидентирају се и појаве посттрауматског ратног синдрома код избеглица и ИРЛ. Проблеми повратника по реадмисији у области приступа здравственој и социјалној заштити огледају се кроз непоседовање здравствене књижице (због незаинтересованости) као и личне медицинске документације (хронични болесници, деца).
- **Отежано располагање имовином у земљама порекла** - Овај проблем се манифестује на локалном нивоу, али је његово решавање везано за националне институције и сарадњу Републике Србије са бившим републикама, односно са међународном управом на Косову и Метохији.
- **Недовољни капацитети здравствених служби за рад са мигрантским групама**;
- **Отежана комуникација са тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса** због малог броја преводиоца;
- **Депопулација и старење становништва**.

Општи закључци анализе - спорна питања:

- Локална заједница и локална самоуправа имају одређене капацитете за бављењем унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника, као што су људски ресурси, одговарајућа развојна документа, стратешки приступ развоју општине Трстеник и др.
- Постојање великог броја лица без правног субјективитета „правно невидљива лица“, то јест лица која нису уписана у матичне књиге на територији Србије, односно лица која су уписана али немају одговарајућа лична документа**.**
- Нерешено стамбено питање вишечланих породица и проблеми у располагању имовином у земљама и местима порекла значајно доприносе социјалном сиромаштву и лошем квалитету живота избеглих, ИРЛ и повратника, што је директан проблем локалне заједнице.
- Лоша и неадекватна образовна структура додатно отежава запошљавање избеглих и расељених лица.
- Неизвесност у даљем развоју мигрантске кризе и непознавање мигрантских рута у будућности отежава адекватно припремање општине да одговори на изазове те врсте.
- Велики број избеглица и интерно расељених лица се до сада интегрисао на територији општине Трстеник (сопственим средствима или уз помоћ одређених донатора), али и даље постоји велики број породица међу избегличком и ИРЛ популацијом које нису решиле стамбено питање.
- Број повратника по основу споразума о реадмисији је све већи, па се стога намеће потреба да се локална самоуправа плански и систематски ангажује на решавању проблема ове популације.
- Честе миграције избеглих, ИРЛ и повратника без евидентирања нових адреса боравишта, имају за последицу отежано проналажење тих лица, као и немогућност правног саобраћаја.
- Имајући у виду лошу демографску ситуацију, смањење броја становништва и општу депопулацију, овај план представља део локалних напора усмерених ка поправљању овакве неповољне ситуације, активностима које су усмерене на стамбена решења, нарочито откуп домаћинстава с окућницом, доделу пакета грађевинског материјала за завршетак започете градње или адаптацију неусловних стамбених објеката , али и економско оснаживање поменуте популације.
- Циљ популационе политике у Трстенику односи се на успоравање негативних трендова у кретању укупног броја становника и спречавања даљег погоршања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености у насељима.

Планиране активности општине Трстеник су:

1. Оживљавање природног прираштаја и регенерација становништва;
2. Обучавање и виши ниво образовања – усклађивање образовања са актуелним потребама привреде, модернизовање система образовања, увођење кратких образовних семинара, посебно за водеће кадрове;
3. Реинтеграција и флексибилност – интеграција дела становништва без посла, посредовање

у запошљавању младих људи, подршка за превођење сиве економије у легалне токове и сл., побољшање услова за "маргиналне" групе, као што су избегла, интерно расељена лица, повратници по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса затим хендикепирани, стари људи, недовољно образовани, итд.;

4. Стамбено збрињавање кроз откуп кућа са окућницом и доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката;
5. Подршка самозапошљавању - стварање повољних услова у руралним подручјима за самозапошљавање, преорјентацијом и преквалификацијом, стамбена изградња и откуп сеоских домаћинстава – за избегла, интерно расељена лица, младе брачне парове и стручњаке.

Препоруке за будуће планирање унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса

- Идентификовање сопствених ресурса који се могу усмерити у решавање проблема избеглих, интерно расељених лица,повратника по основу , тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса;
- Умрежавање и ефикаснија сарадња локалне самоуправе и свих кључних актера значајних за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса уз коришћење свих стручних људских ресурса и досадашњег искуства различитих институција и организација;
- Повећање запошљавања преквалификацијом радно способног становништва избегличке популације за дефицитарна занимања и потребе послодаваца;
- Обезбеђење квалитетних едукативних програма за самозапошљавање;
- Успостављање здравствене заштите за сва избегла, интерно расељена лица и повратнике по основу Споразума о реадмисији.

Поглавље 4:

Приоритетне циљне групе

Приоритетне групе корисника овог Локалног акционог плана издвојене су на основу следећих критеријума:

- егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе;
- бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- хитност решавања проблема;
- досадашњи ниво обухвата лица и групе организоване друштвеном подршком;
- истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем;

- лица без правног субјективитета – '' правно невидљива лица'', тј. лица која нису уписана у матичне књиге на територији Републике Србије, као и лица која су уписана у матичне књиге а не поседују одговарајућа лична документа;
- спремност корисничке групе на активизам и сарадњу;

Крајњи корисници ЛАП-а за унапређење положаја избеглих, ИРЛ, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби неутврђеног статуса, на територији општине Трстеник у периоду од 2018-2022. године су материјално и социјално најугроженије породице избеглих, ИРЛ, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, а пре свега:

- Избегла, интерно расељена лица и повратници по Споразуму о реадмисији, који немају трајно решено стамбено питање било да живе у приватном смештају или сопственим недовршеним или неусловним објектима;
- избегла, интерно расељена лица и повратници по основу Споразума о реадмисији која немају одговарајућу стручну спрему за потребе привреде општине Трстеник и којима је неопходна помоћ друштвене заједнице у самозапошљавању;
- Тражиоци азила;
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса.

Посебно рањиве групе су:

- породице чији је члан/ови ОСИ, хронично болесне особе и/или деца са сметњама у развоју;
- самохрани родитељи без сталних прихода;
- старачка самачка домаћинства без сталних прихода;
- вишечлане и вишегенерацијске породице.
- породице чији је члан смртно настрадао или нестао у сукобима на просторубивше СФРЈ или Косову и Метохији;
- породице у којима је жена носилац домаћинства;
- становници нехигијенских насеља, интерно расељена лица и/или повратници по основу Споразума о реадмисији;
- деца до 18 година без родитељске пратње из групе тражиоца азила и/или мигранти у потреби без утврђеног статуса.

Поглавље 5:

Општи и специфични циљеви

***ОПШТИ ЦИЉ** израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби неутврђеног статуса у општини Трстеник је:

Побољшање квалитета живота, материјално-социјалног положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији на територији општине Тртсеник решавањем њихових стамбених потреба и подстицањем економског оснаживања, као и обезбеђење предуслова за решавање проблема мигранта јачањем капацитета локалне самоуправе и промовисањем толеранције према тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса.

***СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ** израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и мигранта у потреби неутврђеног статуса у општини Трстеник су:

Специфични циљ 1: До краја 2022. године стамбено збринути најмање 3 породице избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката.

Специфичан циљ 2: До краја 2022. године у складу са мерама популационе политике Општине, стамбено збринути најмање 5 породица избеглица , ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.

Специфични циљ 3: До краја 2022. године стамбено збринути најмање 2 породице избеглица, ИРЛ и повратника кроз доделу монтажних кућа (корисници помоћи власници земљишта).

Специфични циљ 4: До краја 2022. године економски оснажити и осамосталити најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања путем доделе средстава за доходовне активности у (алату, машинама, механизацији, опреми, пољопривреди и сл).

Специфични циљ 5: До краја 2022. године, створити услове за јачање толеранције и разумевање потреба тражиоца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса унапређењем квалитета живота у локалној заједници кроз побољшање комуналних услуга, опремањем простора за

здравствене, едукативне, културно - уметничке и друге услуге, кроз опремање дечијих и спортских игралишта,

Специфични циљ 6: До краја 2022. године, омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка отклањању предрасуда и бољем разумевању њихових потреба,

Специфични циљ 7: До краја 2022. године, омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, има предвиђене аранжмане за имплементацију, праћење (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију).

За реализацију ЛАП-ом утврђених задатака-циљева током периода имплементације биће потребна средства у износу од 500.000 евра која ће делом бити обезбеђена из буџета општине, а делом из других извора финансирања (републичких, иностраних и домаћих фондова).

Поглавље 6:

Активности – задаци за реализацију ЛАП-а

ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Специфични циљ 1: До краја 2022. године стамбено збринути најмање 3 породице избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката.

Активности	Планирано време реализације	Очекивани резултати	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1. Формирање комисије	1 дан	Формирана комисија	Број и структура чланова комисије			Председник општине	
1.2. Доношење правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	1 дан	Донесен правилник и израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Комисија	КИРС
1.3. Расписивање огласа	30 дана	Расписан оглас	Број и структура пријављених кандидата			Комисија	
1.4. Избор корисника и израда прелиминарне листе	1 дан	Избор корисника на прелиминарној листи	Број корисника на прелиминарној листи			Комисија	

1.5. Израда и објављивање коначне листе	2 дана	Извршен избор корисника/ породица	Број корисника/ породица	Постојећи људски ресурси		Комисија	КИРС
1.6. Расписивање тендера и одабир најбољег добављача	20 дана	Расписан и спроведен тендер	Број пријављених на тендер, број пријављених који испуњавају услове тендера	Постојећи људски ресурси		Тендерска комисија	
1.7. Потписивање уговора са добављачем	5 дана	Потписани уговори	Број и структура потписаних уговора			Председник општине	
1.8. Потписивање уговора са Корисницима	2 дана	Потписани уговори	Број потписаних уговора			Председник општине	
1.9. Испорука грађевинског материјала	10 дана	Подељена помоћ	Испоручен грађевински материјал	Постојећи људски ресурси		Добављач Комисија	КИРС
1.10. Праћење уградње грађевинског материјала	3 месеца					Комисија	
1.11. Извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке					Локална самоуправа	

Специфичан циљ 2: До краја 2022. године у складу са мерама популационе политике Општине, стамбено збринути најмање 5 породица избеглица , ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.							
Активности	**Планирано време реализације активности**	**Очекивани резултати**	**Индикатор(и)**	**Потребни ресурси**		**Носилац активности**	**Партнери у реализацији**
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	**Остали извори**		
2.1. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп домаћинстава	30 дана	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси, буџетска средства	Донаторска средства	Локална самоуправа	КИРС
2.2. Формирање комисије за избор корисника	1 дан	Формирана комисија	Број и структура чланова комисије			Председник општине	
2.3. Доношење правилника и огласа за избор корисника	2 дана	Утврђени услови и критеријуми за одабир корисника	Број и врста критеријума			Комисија	
2.4. Објављивање огласа за откуп домаћинства	45 дана	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника			Локална самоуправа Комисија	Локални медији КИРС Месне канцеларије
2.5. Избор потецијалних корисника и обилазак кућа за откуп	5 дана	Извршен избор корисника	Број и структура корисника			Комисија	
2.6. Израда и објављивање прелиминарне листе	1 дан	Избор корисника на прелиминарној листи	Број корисника на прелиминарној листи			Комисија	
2.7. Избор корисника и објављивање коначне листе	1 дан	Утврђена листа корисничких породица	Број изабраних корисника			Комисија	

2.8. Потписивање споразума између донатора и власника	1 дан	Потписани споразуми	Број потписаних споразума			Локална самоуправа	
2.9. Потписивање купопродајних уговора	1 дан	Потписани уговори	Број потписаних уговора			Локална самоуправа	
2.10. Усељавање откупљених домаћинстава	10 дана	Усељено најмање 5 домаћинстава	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспортна средства		Локална самоуправа	КИРС
2.11. Медијска презентација целокупне реализације програма	Све време пројекта	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	КИРС Локални медији
2.12. Праћење реализације и оцена успешности програма	6-12 Месеци	Прикупљање и аналкизирање информација о реализацији програма, писање извештаја оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	КИРС

Специфични циљ 3: До краја 2022. године стамбено збринути најмање 2 породице избеглица, ИРЛ и повратника кроз доделу монтажних кућа (корисници помоћи власници земљишта).							
Активности	**Планирано време реализације активности**	**Очекивани резултати**	**Индикатор(и)**	**Потребни ресурси**		**Носилац активности**	**Партнери у реализацији**
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	**Остали извори**		
3.1. Усвајање правилника	1 дан	Утврђени услови и критеријуми	Број и врста критеријума			Комисија	КИРС
3.2. Расписивање и спровођење конкурса	30 дана	Расписан и спроведен конкурс. Одабрани корисници	Број и структура пријављених кандидата. Број и структура одабраних корисника	Људски ресурси		Комисија	КИРС
3.3. Расписивање тендера за избор најбољег добављача и потписивање уговора са добављачем	3-6 месеци	Расписан и спроведен тендер. Потписан уговор са добављачем	Изабран најповољнији добављач.			Тендерска комисија	КИРС
3.4. Избор корисника и формирање прелиминарне листе	2 дана	Извршен избор корисника. Формирана прелиминарна листа	Број и структура корисника, структура прелиминарне листе			Комисија	
3.5. Израда и објављивање коначне листе корисника	1 дан	Израђена и објављена коначна листа	Број и структура корисника коначна листе			Комисија	
3.6. Постављање монтажних кућа	до 3 месеца	Извршено постављање монтажних кућа	Број постављених монтажних кућа			Извођач радова	Локална самоуправа КИРС

3.7. Потписивање уговора са корисницима	1 дан	Потписани уговори, подељење монтажне куће, усељени корисници	Број потписаних уговора, подељених монтажних кућа и усељених корисника			Председник општине Донатори КИРС	
3.8. Усељавање корисника	5 дана	Усељени корисници	Број усељених корисника				
3.9. Мониторинг (праћење) и евалуација (оцењивање)	Контиурано праћење. Извештавање годину дана након усељења	Прикупљени подаци о процесу реализације и оцењена успешност реализације	Број и врста прикупљених података. Остварени ниво постигнућа			Савет за миграције	

Специфични циљ 4: До краја 2022. године економски оснажити и осамосталити најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања путем доделе средстава за доходовне активности у (алату, машинама, механизацији, опреми, пољопривреди и сл).							
Активности	**Планирано време реализације**	**Очекивани резултати**	**Индикатори**	**Потребни ресурси**		**Носилац активности**	**Партнери у реализацији**
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	**Остали извори**		
4.1. Интервјуи потенцијалних корисника	3 месеца, континуирано	Идентификоване потребе и могућност самозапошљавања	Број и врста идентификованих потреба	Људски ресурси		Локална самоуправа Повереник	КИРС
4.2. Обезбеђење средстава кроз уговор за економско оснаживање јединица ЛС	30 дана	Обезбеђена средства	Висина обезбеђених средстава	Буџетска средства	Донације	Локална самоуправа	КИРС Други фондови
4.3. Формирање комисије на нивоу локалне самоураве	1 дан	Формирана комисија	Број и структура чланова комисије	Чланови комисије		Локалана самоуправа Председник општине	
4.4. Усвајање правилника и расписивање огласа	1 дан	Усвојен правилник Расписан оглас	Утврђени услови и критеријуми. Текст огласа			Комисија	КИРС
4.5. Расписивање јавног позива	30 дана	Расписан јавни позив	Утврђени услови и критеријуми јавног позива			Комисија	
4.6. Објављивање огласа	1 дан	Текст огласа	Број приспелих захтева			Комисија	

4.7. Избор корисника	10 дана	Извршен избор корисника	Број и структура корисника			Комисија	
4.8. Јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет доходовних активности	30 дана	Извршена јавна набавка опрене, машина и друге робе која је предмет доходовних акттивности	Структура јавних набавки			Тендерска комисија	
4.9. Избор најповољнијег добављача	5 дана	Извршен избор најповољнијег добављача	Потписан уговор са добављачем			Локална самоуправа	
4.10. Потписивање уговора са корисником програма	1 дан	Потписани уговори са корисницима	Број потписаних уговора са корисницима				
4.11. Потписивање уговора са добављачем	1 дан	Потписани уговори са добављачем	Број и структура потписаних уговора			Локална самоуправа Добављач	
4.12.Испорука грантова	до 20 дана	Испоручени грантови	Број и структура испоручених грантова			Добављач	Локална самоуправа
4.13. Праћење реализације и оцена успешности програма	2 године	Прикупљени подаци о процесу реализације. Оцењена успешност реализације	Број и врста прикупљених података. Остварени ниво постигнућа			Савет	

Специфични циљ 5: До краја 2022. године, створити услове за јачање толеранције и разумевање потреба тражиоца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса унапређењем квалитета живота у локалној заједници кроз побољшање комуналних услуга, опремањем простора за здравствене, едукативне, културно - уметничке и друге услуге, кроз опремање дечијих и спортских игралишта,							
Активности	**Планирано време реализације активности**	**Очекивани резултати**	**Индикатор(и)**	**Потребни ресурси**		**Носилац активности**	**Партнери у реализацији**
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	**Остали извори**		
5.1. Аплицирање код Комесаријата и донатора	Први квартал	Обезбеђена потребна финансијска средства	Потписан Уговор	Људски ресурси, Чланови савета	Донаторска средства	Повереник и чланови Савета за миграције	КИРС и донатор
5.2. Формирање комисије реализацију и опремање простора	Други квартал	Формирана комисија	Број и структура чланова комисије Решење о формирању	Људски ресурси, Чланови савета	Донаторска средства	Комисија, Савет, Комесаријат	КИРС и донатор
5.3. Обилазак простора и објеката и дефинисање потреба	Трећи квартал	Посећени објекти и локације	Записник са лица места			Комисија и Савет	КИРС
5.4. Утврђивање спецификације опреме и материјала	Трећи квартал	Сачињена спецификација опреме и материјала	Спецификација опреме и материјала			Комисија и Савет	
5.5. Спровођење јавне набавке за испоруку опреме и материјала	Трећи квартал	Спроведена јавна набавка и одређен испоручилац опреме и материјала	Записник и Одлука			Комисија и наручилац	Донатор, КИРС
5.6. Закључивање уговора са добављачем	Четврти квартал	Закључени уговори	Потписани уговори			Комисија и наручилац	Донатор, КИРС

5.7. Испорука опреме и материјала и контола монтаже по уговору	Четврти квартал	Испоручена опрема и материјал	Записник			Комисија, Корисник	
5.8. Комисијска предаја на употребу и коришћење	Четврти квартал	Примопредаја	Број потписаних споразума			Комисија, Корисник	

Специфични циљ 6: До краја 2022. године, омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка отклањању предрасуда и бољем разумевању њихових потреба,							
Активности	**Планирано време реализације активности**	**Очекивани резултати**	**Индикатор(и)**	**Потребни ресурси**		**Носилац активности**	**Партнери у реализацији**
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	**Остали извори**		
6.1. Потписивање уговора са донатором	10 дана	Обезбеђена потребна финансијска средства	Потписан Уговор	Људски ресурси, Чланови савета		Савет за миграције	Донатор, надлежно министарство, Центар за социјални рад и КИРС
6.2. Презентација активности и јавно оглашавање путем медија	Континуирано по активностима	Одржано најмање 2 презентације и јавност упозната са планираним активностима	Број учесника на одржаним презентацијама	Технички услови за одржавање презентаци ја		Комисија, Савет, Комесаријат	Донатор , министарство, Центар за социјални рад и КИРС
6.3. Формирање Комисије за реализацију пројекта/пројектни тим	5 дана	Фомирана Комисија за реализацију пројекта	Број чланова комисије	Постојећи ресурси		Локална самоуправа и Савет	Надлежно министарство, Центар за социјални рад и КИРС
6.4. Реализација програма набавке и/или реконструкција	Минимум 90 дана	Објављена јавна набавка	Број и врста реализованих програма и набављене опреме или тип реконструкције	Стручне службе		Комисија за реализацију пројекта	

6.5. Извештај о завршетку реализације појединачних пројеката	7 дана по завршеном пројекту	Урађен и усвојен извештај од стране комисије	Потврда о пријему извештаја	Комисија за реализацију пројекта/ пројектни тим		Комисија и повереник	КИРС
6.6. Праћење реализације и успешности појединачних ппрограма	Континуирано	Мониторинг и евалуација програма	Број, квалитет и врста опреме и обављене реконструкције, ефекти	Људски ресурси		Повереник	Донатор , надлежно министарство, Центар за социјални рад и КИРС

Специфични циљ 7: До краја 2022. године, омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.							
Активности	**Планирано време реализације активности**	**Очекивани резултати**	**Индикатор(и)**	**Потребни ресурси**		**Носилац активности**	**Партнери у реализацији**
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	**Остали извори**		
7.1. Потписивање уговора са донатором за појединачне активности	10 дана	Обезбеђена потребна финансијска средства	Потписан Уговор	Људски ресурси, Чланови савета		Савет за миграције	Донатор, и КИРС
7.2. Презентација Програма и активности и јавно оглашавање путем медија	Континуирано по активностима	Презентован Програм и активности	Број прилога у медијима	Људски ресурси, Чланови савета		Савет	Донатор , и КИРС
7.3. Одабир полазника обуке, просторије и предавача	15 дана	Одабрани учесници, тренер и простор за извођење обуке	Број учесника	Постојећи ресурси		Локална самоуправа и Савет	Донатор , и КИРС
7.4. Одржавање округлих столова на тему управљања миграцијама	1 дан трајање округлог стола	Организован најмање један округли сто	Број учесника	Постојећи ресурси		Локална самоуправа и Савет	Донатор , и КИРС
7.5. Одабир тема и говорника на округлом столу и одабир просторије	15 дана	Организован најмање један округли сто са 10 потенцијални учесника	Број учесника	Постојећи ресурси		Локална самоуправа и Савет	Донатор , и КИРС
7.6. Извештај о завршетку реализације појединачних пројеката	7 дана по реализацији	Урађен и усвојен извештај од стране Комисије	Потврда о пријему извештаја	Комисија за реализациј у пројекта		Повереник и Савет	Донатор , и КИРС

Поглавље 7:

Аранжмани за примену

Аранжмани за примену Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса на територији општине Трстеник, за период од 2018-2022. године обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- **Структуре за управљење процесом примене ЛАП**
- **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП**

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а, након његовог усвајања, представља **Савет за миграције**. Савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом ЛАП-а.

Савет за миграције, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима, који настају као резултат операционализације ЛАП-а;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми за сваког актера - учесника у процесу решавања проблема избеглих, ИРЛ, повратника, тражилаца азила и мигранта у потреби без утврђеног статуса;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП-а;
- Управља процесом праћења (мониторинг) и оцењивања успешности (евалуација) ЛАП-а;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирани у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу ЛАП-а. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници – партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада, водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену ЛАП-а има следеће задатке и одговорности:

- Реализација ЛАП-а;
- Непосредна комуникација са корисницима услуга, које се обезбеђују ЛАП-ом;

- Редовно достављање извештаја координатору Савета за управљање миграцијама и трајна решења о свим активностима на спровођењу ЛАП-а;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака ЛАП-а;
- Унапређење процеса примене ЛАП-а у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Процењује се да ће **носиоци програма, пројеката и активности Локалног акционог плана општине Трстеник** , у првом реду бити следеће **локалне институције:**

- Локална самоуправа;
- Повереник за избегла и расељена лица;
- Центар за социјални рад Трстеник;
- Црвени крст Трстеник;
- Национална служба за запошљавање, служба Трстеник;
- Дом здравља ,,Др Сава Станојевић'' Трстеник;
- Образовне установе;
- НВО које се баве проблемима ове популације.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасности комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног акционог плана. План комуникација управљачке и оперативне структуре уредиће време и начин размене информација и предузимање одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, припремиће Савет за миграције, уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове усвајаће општинско веће општине Трстеник.

Механизми праћења, оцењивање успешности примене ЛАП-а и доношење евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуације).

Поглавље 8:

Праћење и оцена успешности

Циљ праћења и оцене успешности: Циљ је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2018-2022. године. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном

годишње и подносиће се извештај Општинском већу Општине Трстеник. Финална евалуација обавиће се на крају 2022 године.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене ЛАП-а ће бити следећи:

1. Обухват избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији новим услугама и мерама;
2. Структура корисника услуга и мера програма;
3. Ниво укључености различитих актера у пружању услуга избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по основу Споразума о реадмисији;
4. Обим финансијских средстава издвојен за услуге избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији;
5. Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по основу Споразума о редмисији (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори).

Процесни индикатори су ближе дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана:

1. Број породица избеглих, ИРЛ и повратника које су стамбено збринуте,кроз различите програме;
2. Број породица које су добиле донацију у доходовним пројектима и активностима, број закључених уговора са корисницима;
3. Број и врста едукативних радионица и број укључених учесника.

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације, користиће се: интервју са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештаји и др.

Савет за миграције биће одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана, вршиће мониторинг и евалуацију. Тим за мониторинг и евалуацију чине представници – стручна лица из локалних институција и организација, које се непосредно или посредно баве питањима избеглих, ИРЛ, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и представници корисничких група овог ЛАП-а.

Савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног акционог плана.